

Ponovo oskrnavljeno pravoslavno groblje u Decanima

ZATIRU I POSLEDNJE TRAGOVE SRPSKOG I HRISCANSKOG POSTOJANJA SIROM POKRAJINE

Samo jedan dan nakon sahrane Mirke Stefanovic na decanskom groblju lokalni Albanci su oskrnavili grob i polomili krst

U DECANSKOJ OPSTINI NI MRTVI SRBI MIRA NEMAJU

Gracanica: 20, septembar 2002.

Monasi manastira Visoki Decani otkrili su u cetvrtak 19. septembra da su lokalni Albanci polomili nadgrobni krst na grobu osamdesetogodisnje Mirke Stefanovic koju je njena porodica, privremeno nastanjena u Beogradu, samo pre dva dana sahranila uz ostale pokojne srodnike na pravoslavnom groblju u Decanima. Ovo je jos jedan u nizu albanskih zlocina u kojima cak ni mrtvi nisu postedjeni. U vreme dok se na sva usta u medjunarodnim krugovima govori o poboljsanju uslova zivota za Srbe u decanskoj opštini cak ni mrtvi Srbi nemaju mira. Pored oskrnavljenog groba Mirke Stefanovic na decanskom groblju gotovo da i nema nijednog citavog nadgrobnog spomenika iako se groblje nalazi samo stotinjak metara od italijanske baze KFOR-a. I pored brojnih protesta Srpske pravoslavne Eparhije rasko-prizrenske da se spreči dalje oskrnavljenje srpskih grobalja medjunarodna misija UN i KFOR-a uporno se oglasava na vapaje srpskog naroda i nastavlja da tolerise varvarsko ponasanje albanskih ekstremista koji zatiru i poslednje tragove srpskog i hriscanskog postojanja sirom Pokrajine.

Episkop Artemije je u ime Crkve uputio brojne apele i pisma ali medjunarodna misija UN i KFOR ne samo da nisu nista preduzeli da se otkriju pocinoci ovih zlocina vec otvoreno sire propagandu da su za Srbe toboze stvoreni normalni uslovi za zivot. O kakvim normalnim uslovima moze da se govori na primer u decanskoj opštini gde bratstvo manastira Visoki Decani vec tri godine zivi u potpunoj izolaciji bez ikakvih prava i sloboda i kome povrh svega ostalog lokalni Albanci otimaju i poslednja imanja oko samog manastira. U ovu opstinu za tri godine nije se vratio nijedan povratnik jer su svi srpski domovi do temelja poruseni, a srpska zemlja uzurpirana. Prva koja je po svojoj poslednjoj zelji pre smrti pozelela da se vrati u rodnu grudu bila je Mirka Stefanovic, ali samo dan nakon njene sahrane lokalni Albanci su pokazali da u ovoj metohijskoj opštini nema mesta ni za mrtve, a kamoli za zive Srbe. Dok je u opštini u poslednje tri godine podignuto nekoliko novih dzamija novcem iz Saudijske Arabije, jedan drveni nadgrobni krst nije preziveo ni cela dva dana. Eparhija rasko-prizrenska najostrije osudjuje ovo poslednje u nizu brojnih zlodela koji se cine nad pravoslavnim grobljima i svetinjama opominjuci javno Misiju UN i KFOR da daljim tolerisanjem ovakvog varvarskog ponasanja sve vise stvara uverenje medju preostalim Srbima da je njen stvarni cilj da sa albanskim ekstremistima zauvek protera Srbe sa ovih prostora i stvori etnicku cisto muslimansko Kosovo i Metohiju gde nece biti mesta za znak casnog krsta i veru hriscansku.

Informativna sluzba eparhije Rasko-prizrenske

Intervju Sande Raskovic-Ivic

VRATITI SE ILI OSTATI

Komesarijat za izbeglice bavio se u proteklom periodu, zbog prilika u kojima smo bili, humanitarnom pomoci i repatrijacijom (povratkom) izbeglica, a manje integracijom u novu sredinu. Sada smo integraciju postavili kao strateski cilj, jer posle toliko vremena izbeglistva ljudi imaju pravo da trajno rese svoj problem.

- Kad sam dosla na ovo mesto, obecala sam da cu kucati na sva vrata. I kucala sam. Na neka i vise puta. Neka vrata su za mene, nazalost, ostala zatvorena. No, mogu da kazem da je napravljen pomak u procesu i mehanizmu resavanja problema izbeglica i raseljenika. Nadam se da cemo pomenuti proces unaprediti, da cemo u narednoj godini uciniti vise nego ove. Primera radi, ove godine izgradjeni su stanovi ili kuca za devet hiljada izbeglica. Trebalo bi da se naredne godine ovaj broj znatno poveca. Ovo je u razgovoru za "Politiku" izjavila Sanda Raskovic-Ivic, komesar za izbeglice Republike Srbije.

Bitno je da se uspelo da se u mnoge glave, kako domacih ljudi, tako i stranaca, utuvi istina da izbeglice nisu klasicni socijalni slucajevi, vec da su to ljudi koji u zavicaju poseduju svoju imovinu. Vazno je da mogu sa njom da raspolazu. To znaci da oni koji to zeleva mogu da se vrata u svoje stanove ili kuca, da odu na svoja imanja. Oni, pak, koji zeleva da se uklope (integrisu) u novu sredinu, trebalo bi da mogu imovinu u zavicaju da prodaju i da sa tim sredstvima zapocnu novi zivot i da trajno rese svoje zivotne probleme. Ovo nije samo logican i pravedan pristup problemima, vec, kako kaze Sanda Raskovic-Ivic, i mogucnost da izbeglice "nadju svoje mesto pod suncem".

• Sta je prepreka da se mehanizmi resavanja problema izbeglica uspostave?

- Ovo se moze objasniti na primeru Bosne i Hercegovine. Vise od 50 odsto izbeglih je povratilo pravo na svoju imovinu. Medjutim, znatan broj stanova i kuca izbeglica nelegalno su zaposela druga lica. Na intervenciju visokog komesara Ujedinjenih nacija za izbeglice Ruda Luberta, izaslanik UN za Bosnu i Hercegovinu doneo je odluku o prioritetima za oslobadjanje nelegalno zaposednute izbeglicke imovine. To se i cini, a rezultat je da je broj povratnika u Bosnu i Hercegovinu mnogo veci nego u Hrvatsku - kaze Sanda Raskovic-Ivic.

Hrvatska treba da sledi primer BiH

• Kako da se poveca broj povratnika u Hrvatsku?

- Komesarijat za izbeglice Srbije pokrenuo je u junu inicijativu da se preko UNHCR i gospodina Ruda Luberta i u Hrvatskoj uspostavi mehanizam u procesu povratka izbeglica kakav je uspostavljen u Bosni i Hercegovini. Sastanak o

tome odrzace se pocetkom oktobra u Zenevi.

- Sta ce se prvo traziti?

- Trazice se da se izbeglicama vrata stanarska prava, koja su one imale na teritoriji nekadasnje Republike Srpske Krajine. Trazice se da prioritet u povracaju tih prava i u oslobadjanju posednutih izbeglickih stanova imaju povratnici koji sada borave u kolektivnim centrima u Srbiji. Njih 2700 je podnelo zahteve za povratak. Trazice se da ovi povratnici cije su kuce ostecene imaju prioritet u pomoci za rekonstrukciju svojih kuca.

- Da li su to jedini problemi povratnika u Hrvatsku?

- Jesu osnovani, ali nisu jedini. Primera radi, u Hrvatskoj postoje posredni i neposredni oblici zastrasivanja povratnika.

- Kako se to radi?

- U Hrvatskoj je, na primera, uhapseno 50 Srba povratnika pod sumnjom da su pocinili zlocine. Onda je 39 ljudi pusteno iz zatvora, a samo protiv 11 su podignute optuznice. Jasno je da su pomenuta hapsenja imala za cilj da unesu strah i medju one koji su se vratili i one koji nameravaju da to ucine.

- Ima li nade da se ovaj problem resi?

- Za to je potrebna dobra volja hrvatskih vlasti, a nade ima. Mogu da kazem da se ucestalost hapsenja Srba smanjuje.

Od protesta do vapaja

- Kako tece proces povratka raseljenih na Kosovo i Metohiju?

- Nikako. Ili gotovo nikako.

- Sta je osnovni razlog za to?

- Razloga je vise. Prvi je nedovoljna bezbednost. Drugi osnovni razlog, rekla bih da je nedostatak dobre volje UNMIK-a da se proces povratka organizuje i finansira.

- Mihael Stajner je izjavio da UNMIK nema sredstava za masovan povratak, vec da moze da pomogne slucajeve pojedinacnog povratka. Sta kazete na tu izjavu?

- Finansijska sredstva mogu preko donacija da se nabave. A pojedinacni povratak raseljenih gotovo da je nemoguc, jer ljudi, tamo gde se vracaju, nisu bezbedni.

- Donatorska konferencija za povratak na Kosovo i Metohiju bila je zakazana za prolece, pa je odlozena za novembar.

Molimo Vas komentar.

- Odlaganje donatorske konferencije je znak da postoje oni kojima nije stalo da se raseljeni Srbi i nealbanci vrata na Kosmet. Ako se donatorska konferencija ne odrzi ni u novembru, to ce biti dokaz da su UNMIK i medjunarodna zajednica podlegli uticaju onih koji ne zele da se Rezolucija 1244 sprovede, da se raseljenici vrata i da Kosovo i Metohija budu multietnicka zajednica.

- Sta mislite o najavljenom pa odlozenom masovnom protestnom pohodu raseljenika na granice Kosmeta?

- Rekla bih da su ovakva okupljanja vise od protesta. To je vapaj ljudi da se njihov problem resi. Upucen je i medjunarodnoj zajednici, ali i nasoj drzavi.

- Najavili ste bolje rezultate u narednoj godini na integraciji izbeglica i u lokalnu sredinu. Ima li osnova za to?

- Ima. Organizacija "Kooperacione italijana" najavila je pomoc za izgradnju 700 stanova. Razgovori sa predstavnicima Evropske banke, koji su obeicali 20 miliona evra za finansiranje stanova za izbeglice, pri kraju su. UNHCR ce nastaviti svoje dosadasnje aktivnosti na pomoci u akciji samogradnje. Iz budzeta Vlade Srbije, nadamo se, dobicemo veca sredstva nego ove godine.

- Sta je to deregistracija izbeglica?

- To je postupak da se konstatuje da se ljudima koji su resili svoj problem na trajan nacin ukine status izbeglica, to nije akcija protiv izbeglica, vec potreba da se zna kako teku proces povratka i proces integracije u novu sredinu - objasnila je Sanda Raskovic-Ivic.

Stana Ristic - POLITIKA 23. 09. 2002.

HITNO SAOPSTENJE

Manastir Konculj, 21. septembar 2002.god

Danas je u manastiru Svetog Nikolaja u Konculju, pored Raske, odrzana zajednicka sednica Srpskog nacionalnog veka Kosova i Metohije (SNV KIM) i Srpskog nacionalnog veka Severnog Kosova na kome su predstavnici srpskog naroda iz svih krajeva juzne srpske pokrajine razgovarali o usaglasavanju zajednicke strategije u politickoj borbi za ostvarenje osnovnih prava srpskog naroda na Kosovu i Metohiji. Sednicom su predsedavali predsednici dva SNV: Episkop rasko-prizrenski Artemije i Dr. Milan Ivanovic. Nakon dvocasovne diskusije usvojeno je zajednicko saopstenje, koje donosimo u celosti:

SNV Kosova i Metohije, SNV severnog Kosova i Metohije

SAOPSTENJE ZA JAVNOST

21.09.2002., Rozdestvo Presvete Bogorodice

Na danasnjem sastanku predstavnika Srpskog Nacionalnog Veka Kosova i Metohije i Srpskog Nacionalnog Veka severnog Kosova i Metohije jednoglasno su doneti sledeci zakljucji:

1. Nepobitno je dokazano, i pored tvrdnje Stajnera da «postoje sigurna saznanja i dokazi o krivici predsednika SNV-a severnog Kosova i Metohije Dr Milana Ivanovica», da je optuznica lazna i da se radi o notornoj neistini i politickoj manipulaciji, i odlucno zahtevamo da se optuznica odmah ukine. Zalosno je da se po albanskom receptu Srbi sada lazno optuzuju i od strane UNMIK pravosudja. Ostajemo kategoricni u zahtevu da se politicki zatvorenici Srbi, poput Slavoljuba Jovica i drugih odmah oslobode iz zatvora.

2. Neophodno je stvaranje saveza svih srpskih politickih subjekata na Kosovu i Metohiji radi pune koordinacije svih aktivnosti usmerenih ka boljoj zastiti vitalnih srpskih nacionalnih i drzavnih interesa. Insistira se na jedinstvu na srpskoj strani. Sve stranke i svi politicki subjekti na Kosovu i Metohiji odnosno u Srbiji, moraju imati zajednicki politicki program za Kosovo i Metohiju.

3. U potpunosti su podrzani legitimni zahtevi i nastojanja prognanih Srba za povratak na svoja ugasena ognjista, u svoje razrusene i spaljene kuce koje se moraju obnoviti, u uzurpirane stanove koje treba osloboditi od albanskih uljeza i na svoju okupiranu zemlju. Kako u tom pogledu od strane odgovornih iz UNMIK-a, UNHCR-a, i KFOR-a nije nista uradjeno, samoorganizovanje Srba i najavljen masovni povratak je ocajnicki pokusaj i vapaj da se proces povratka konacno pokrene.

4. Ukazano je na nedopustiv odnos UNMIK-a i KFOR-a a posebno sefa UNMIK-a Mihaila Stajnera prema ispunjavanju osnovnih odredbi iz Rezolucije 1244 Saveta Bezbednosti o povratku prognanih i bezbednosti za sve, pa i za Srbe. Cinicno zvuci konstatacija g. Stajnera «o drasticnom poboljsanju bezbednosti» kada treba afirmisati «dostignuca» UNMIK-a i KFOR-a, a kada treba realizovati povratak prognanih Srba tvrdi se da nema bezbedonosnih uslova za takav poduhvat. Stajnerove tvrdnje o poboljsanju bezbednosti, i da se u Pristini moze govoriti srpski, demantuje nasilje nad dvema srpskim staricama u centru Pristine, ispred Stajnerovog kabineta, koje su pretucene pre dva dana samo zato sto su govorile srpski. Licemerna je i njegova izjava da je «krenuo proces povratka prognanih Srba», kada se zna da je u toku ove godine vraceno svega nekoliko desetina Srba. Ove cinjenice najbolje govore o diskriminaciji i nekorektnom odnosu sefa UNMIK-a prema srpskom pitanju.

5. Konstatovano je da zbog katastrofalnog položaja Srba na Kosovu i Metohiji i dalje nebrige UNMIK-a i KFOR-a prema resavanju brojnih problema Srba, srpski narod na Kosovu i Metohiji sve dalje je od mogucnosti ucesca na predstojecim lokalnim kosovskim izborima.

Javno saopstavamo da parlament Kosova i Metohije i Vlada nisu u funkciji ostvarivanja siroke autonomije u okviru Srbije i SRJ, i da srpski predstavnici u tim institucijama nemaju mandat pred narodom da ucestvuju u stvaranju etnicke albanske drzave. Trazimo da se hitno zapocnu razgovori o stvaranju mehanizama koji bi sprecili dosadasnju diskriminaciju i majorizaciju. Zahtevamo od UNMIK-a ostri kurs prema ponasanju albanskih lidera, koji koriste sadasnje multietnicke institucije za lobiranje za nezavisnost, i vrate institucije u okviru Rezolucije 1244. Ukoliko se to ne ucini poslanici i predstavnici srpskog naroda bice primorani da napuste privremene kosovske institucije.

6. Naglasavamo neophodnost pristupanja procesu ubrzane decentralizacije Kosova i Metohije na lokalnom, regionalnom i pokrajinskom nivou. Ukoliko se gospodin Stajner hitno ne izjasni o predlogu decentralizacije koji mu je blagovremeno dostavljen, ucesce srpske zajednice na izborima nece biti moguće.

7. Ponavljamo spremnost o potrebi razgovora o transformaciji bezbedonosnih struktura na severu Kosova i Metohije u sklopu sveobuhvatnog resavanja svih problema.

8. Namera Stajnera da u srpskim sredinama patroliraju albanski KPS policajci je jos jedan pokusaj zastrasivanja Srba i dalje destabilizacije ionako teskog bezbedonosnog stanja i moze ici samo na ruku albanskim teroristima i daljem etnickom ciscenju preostalih Srba.

9. Neophodno je potrebno usvojiti zahtev srpskog naroda sa Kosova i Metohije za povratak srpske vojske i policije u skladu sa Rezolucijom 1244 Saveta Bezbednosti.

10. Od drzave Srbije i Jugoslavije trazimo jacanje srpskih institucija na Kosovu i Metohiji.

Predsednik SNV Kosova i Metohije

Episkop Rasko-prizrenski Dr Artemije

Predsednik SNV severnog Kosova i Metohije

Dr Milan Ivanovic

Odbor odlozio masovan povratak srba na Kosovo i Metohiju

ALBANSKI TERORISTI PRETILI POVRATNICIMA

Vrnjacka Banja, 20. septembra

Odbor za povratak raseljenih i prognanih Srba na Kosovo i Metohiju odlucio je danas da odlozi masovni izlazak na administrativnu granicu izmedju centralne Srbije i pokrajine, koji je ranije bio zakazan za subotu, 21. septembar.

U saopstenju izdatom nakon sastanka Odbora sa predsednikom Koordinacionog centra za Kosovo i Metohiju Nebojsom Covicom u Vrnjackoj Banji kaze se da je ta odluka doneta "zbog najave da su se albanske teroristicke grupe organizovale i da su spremne za izazivanje incidenata, ukljucujuci i ljudske zrtve".

"Prepoznat je scenario i politicka manipulacija od strane gospodina (sefa UNMIK-a Mihaila) Stajnera, koji je prizeljivao da se okupljanja i planirani incidenti dogode", navodi Odbor, apelujuci na raseljena i prognana lica sa Kosova i Metohije da "razumeju donosenje ovako teske odluke".

Predstavnici vise udruzenja za povratak Srba od vlada, zemalja G-8 i Saveta bezbednosti UN traze da hitno pomognu u obezbedjivanju povratka u najkracem mogucem roku za pet hiljada prognanih porodica na lokacije koje budu odredjene u dogovoru sa UNMIK-om i Koordinacionim centrom.

Jedan od zahteva je donatorska konferencija radi obezbedjivanja sredstava za planski i organizovani dobrovoljan povratak svih Srba, Roma i ostalih nealbanaca.

(Beta)

Dogovor Covica i predstavnika svih udruzenja raseljenih sa Kosova i Metohije

ODLOZEN POVRATAK

Vrnjacka Banja, 20. septembra **(Beta)**

Najavljen masovni povratak raseljenih i proteranih kosovskih Srba odlozen je do daljeg, dogovoreno je danas tokom susreta predsednika Koordinacionog centra za Kosovo i Metohiju Nebojse Covica i predstavnika svih udruzenja raseljenih, preneli su Beti ucesnici sastanka u Vrnjackoj Banji.

"Predozeno nam je da je planirano izazivanje nereda, kako bi se kompromitovala citava akcija", rekli su Betini sagovornici, dodajuci da je odluka o odlaganju privremena.

U Vrnjackoj Banji se ocekuje konferencija za novinare posle visesatnog sastanka Covica sa predstavnicima udruzenja raseljenih.

COVIC: MUDRA ODLUKA

Vrnjacka Banja, 20. septembra **(Beta)**

Predsednik Koordinacionog centra za Kosovo i Metohiju Nebojsa Covic izjavio je danas da je odluka o odlaganju akcije masovnog povratka u pokrajinu srpskih izbeglica "pobeda nad samim sobom, svojim emocijama i nesrecom".

"Pobedili smo sebe, svoje emocije i nesrecu, donoseci mudru odluku i porucili medjunarodnoj zajednici da su price kako se Srbi samo sukobljavaju zamka", rekao je Covic novinarima.

On je ocenio da je "doneta mudra i hrabra odluka, jer u suprotnom bi najvise dobili samo oni koji ne zele i ne rade u interesu srpske nacionalne zajednice".

Izjava americkog ambasadora

NEDOPUSTIVE SU KONFRONTACIJE

Nis, 20. septembra **(Beta)**

Ambasador SAD u Beogradu Vilijem Montgomeri ocenio je danas kao "potpuno neprihvatljivo sto se veoma mali broj Srba vratio na Kosovo i Metohiju", ali je naveo da do povratka ne moze doci kroz konfrontacije.

"Mi radimo zajedno sa svim zvanicnicima. Da bi doslo do povratka, nije potrebno ici u konfrontaciju, nego treba polako i uporno raditi na tome", rekao je Montgomeri komentarisuci najavljeni masovni povratak Srba na Kosovo.

"Zaista je potpuno neprihvatljivo da se veoma mali broj Srba vratio na Kosovo za poslednje tri godine, ali je izuzetno vazno da nijedna izbeglica ne prestane da razmislija o povratku", rekao je Montgomeri novinarima u Skupstini grada Nisa.

On je kazao da "treba pogledati Bosnu" u kojoj dve godine nakon prestanka ratnih dejstava nije bilo povratka.

SOLEVIC: POVRATAK ODLOZEN ZA NEKOLIKO DANA

Nis, 20. septembra Masovni povratak Srba i Crnogoraca na Kosovo i Metohiju, koji je Odbor za povratak najavio za sutra, bice odlozen za nekoliko dana, potvrdio je danas Tanjugu organizator odbora Miroslav Solevic.

Posle visesatnih razgovora u Vrnjackoj Banji sa sefom Koordinacionog centra Nebojsom Covicem i generalima vojske i policije, koji su nam pruzili cvrsta uveravanja da albanski ekstremisti pripremaju teroristicke akcije, odlucili smo da akciju odlozimo za nekoliko dana, rekao je Solevic.

Prema njegovim recima, odbor ne odustaje od povratka, a u medjuvremenu ce traziti sastanak sa ambasadorima velikih sila da im pomognu u organizovanom povratku na Kosovo i Metohiju.

Na granicnoj liniji u Merdaru

SRBI POKUSALI DA UDJU

Merdare, 21. septembra **(Tanjug)**

Oko stotinu Srba, koji su dosli kolima do administrativne granice sa Kosovom i Metohijom u Merdaru, uprkos odlaganja masovnog povratka zakazanog za danas, oko 13 casova pokusalo je da predje granicnu liniju i udje u pokrajinu.

Jake snage UNMIK policije, sa pancirima, sprecili su prelazak ljudi na drugu stranu administrativne linije. Komandant UNMIK policije Robert Parlou razgovarao je sa predstavnicima povratnika i rekao da nece dozvoliti nasilan prelazak na Kosovo.

Blokada administrativnog prelaza tim povodom trajala je do 15 casova, kada su se prognanici povukli, najavljujuci da ce narednih dana pokusati ponovo da krenu svojim kucama.

Srpska policija nije intervenisala.

Kosmetski lideri o odlaganju povratka

IVANOVIC: RACIONALNA ODLUKA

Kosovska Mitrovica, 21. septembra **(Tanjug)**

Clan predsednistva Skupstine Kosova Oliver Ivanovic odlaganje masovnog povratka Srba na Kosovo i Metohiju vidi kao racionalnu i pragmaticnu odluku.

Ivanovic smatra i da je vreme priprema akcije povratka bilo kratko i da je odlaganjem povratka data sansa medjunarodnoj zajednici i ljudima zaduzenim za povratak, da "sa reci predju na delo".

Sef poslanicke grupe Koalicije "Povratak" Rada Trajkovic je rekla da niko od ozbiljnijih politicara nije verovao u ulazak vece grupe raseljenih Srba u okviru najave masovnog povratka Srba.

Ono sto je dobro, jeste poruka svima da se veliki broj Srba ne odrice Kosova i da neguje jaku zelju da se vrati.

Plan za povratak raseljenih Srba je bio i suvise neozbiljno pripremljen, rekao je clan Izvrsnog odbora Srpskog nacionalnog veca za sever Kosova Nebojsa Jovic. On je zakljucio da je u odlaganju povratka Srba na Kosovo jedino

pozitivno to sto je najveći srpski problem, problem povratka, "izdignut na visji nivo".

HEJZLOK: NEMA USLOVA

Pristina, 20. septembra *(Tanjug)*

Portparol UNMIK-a u Pristini Sajmon Hejzlok danas je, povodom najavljenih akcija masovnog povratka Srba na Kosovo i Metohiju, ponovio da za sada u pokrajini nema uslova za masovan povratak. "Narod ima pravo na mirne demonstracije i to im je zagantovano demokratskim nacelom, ali ako neko u ovom trenutku zahteva da se omoguci masovan povratak onda se usudjujem reci da je to nezahvalno", rekao je Hejzlok Tanjugu.

"UNMIK mora izvršiti neke pripreme u mestima u koja ce se Srbi vratiti, a prvenstveno mislim na struju, vodu, krov nad glavom i socijalnu pomoc", kazao je Hejzlok i dodao da je jedino u tom slucaju moguc održiv povratak.

Covic i Stajner razgovarali u Oristini o decentralizaciji Kosova i Metohije

USLOV ZA OPSTANAK

Pristina, 23. septembra *(Beta)*

Predsednik Koordinacionog centra za Kosovo i Metohiju Nebojsa Covic razgovarao je danas tokom susreta sa sefom UNMIK-a Mihaelom Stajnerom o decentralizaciji Kosmeta.

Covic je posle susreta sa Stajnerom u Pristini najavio da ce vec sutra ili prekosutra politicki predstavnici kosovskih Srba, koalicije "Povratak" i zvanicnici Koordinacionog centra razgovarati o decentralizaciji vlasti u Pokrajini.

Sef poslanickog kluba srpske koalicije "Povratak" u Skupštini Kosova i Metohije Rada Trajkovic, predsednik Srpskog nacionalnog veka Kosova i Metohije vladika Artemije i zvanicnici SNV severnog Kosova i Meohije dogovorili su se pre dva dana da osnovna garancija za izlazak Srba na lokalne izbore u Pokrajini, koji su zakazani za 26. oktobar, bude decentralizacija.

Covic je podsetio na to da je on UN predao nacrt za decentralizaciju vlasti na Kosovu i Metohiji tokom poslednjeg zasedanja Saveta bezbednosti, kada je tema bila stanje u Pokrajini.

Dogovor je da sledece nedelje bude održan sastanak visoke radne grupe koja ce se, pored pitanja decentralizacije, baviti i povratkom prognanih i raseljenih i stanjem u podeljenoj Kosovskoj Mitrovici.

"Najvaznije je pitanje povratka", kazao je Covic i dodao da, kada je taj problem u pitanju, nema potrebe da clanovi visoke radne grupe koju cine zvanicnici UNMIK-a i Koordinacionog centra rade "jedni drugima iza ledja i da se medjusobno ne informisu".

Portparol UNMIK-a o protestu Srba

DEVEDESET PROJEKATA ZA POVRATAK

Pristina, 21. septembra *(Tanjug)*

Demonstracije Srba ne administrativnoj granici sa Kosovom i Metohijom ne bi smele da se održavaju, ocenio je danas portparol UNMIK-a Sajmon Hejzlok.

"Demonstracije su protiv interesa onih kojima je pomoc neophodna", rekao je Hejzlok komentarisuci protest Srba izbeglih sa Kosmeta, koji su u Merdaru, uprkos odlaganju masovnog povratka, pokusali da predju administrativnu liniju i udju pokrajinu.

Prema njegovim recima, radi se na vise od 90 projekata za povratak Srba u razlicite delove Kosova i medjunarodna zajednice ce, u skladu sa mogucnostima, ponaosob pomoci svaki takav projekat.

Dogovor predstavnika SNV i Nebojse Covica

Savez srpskih politickih subjekata na Kosovu

Neophodno je stvaranje saveza svih srpskih politickih subjekata na Kosovu i Metohiji, radi potpune koordinacije svih aktivnosti u cilju bolje zastite nacionalnih drzavnih interesa, saopšteno je sa jucerasnjeg sastanka predsednika Koordinacionog centra za Kosovo i Metohiju Nebojse Covica i predstavnika Srpskog nacionalnog veka severnog i centralnog Kosova i Metohije.

U saopštenju se napominje da nema razgovora o konacnom statusu Kosova i Metohije bez potpunog resenja statusa srpske nacionalne zajednice na Kosovu i Metohiji i da se u potpunosti podrzavaju legitimni zahtevi prognanih Srba za povratak u svoje uzurpirane kuce i stanove.

Poslanici koalicije "Povratak" zahtevaju od specijalnog predstavnika generalnog sekretara UN da ih u sto kracem roku detaljno upozna sa realnim planom povratka, kao i sa planom za decentralizaciju vlasti na Kosovu i Metohiji.

"Nedopustivo je da uslov za povratak srpskog i drugog nealbanskog stanovnistva u svoje domove na prostoru Kosova i Metohije bude saglasnost lokalnog albanskog stanovnistva", isticu se u saopštenju.

zatrazeno je da Komisija za stambenu imovinu HPD pocne sa aktivnostima zastite srpske imovine na Kosovu i Metohiji i da se rok za prijavu uzurpirane imovine od 31. decembra 2002. godine produzi za jos godinu dana.

Konstatovano je da je neophodno da UNMIK ubrza aktivnosti na pronalazenju nestalih i kidnapovanih Srba, da obezbedi pocetak ekshumacija na svim lokacijama, kao i da osigura bezbednost i slobodu kretanja i onemoguci sve provokacije prema pripadnicima svih nealbanskih etnickih zajednica na prostoru Kosova i Metohije.

Na sastanku je jos jednom upozoren UNMIK i Stajner da su obavezni da postuju Rezoluciju 1244 Saveta bezbednosti.

BEZ DOGOVORA O VAZNIM PITANJIMA

Pristina, 23. septembra **(Tanjug)**

Predsednik Koordinacionog centra za Kosovo i Metohiju Nebojsa Covic i sef UNMIK-a Mihael Stajner ni danas nisu postigli konkretni dogovor o kljucnim pitanjima koja muce kosovsko-metohijske Srbe.

Covic je, posle razgovora sa Stajnerom, rekao da nije postignut nikakav dogovor o povratku Srba i najavio da ce sastanak visoke radne grupe biti odrzan naredne nedelje.

"Ni po pitanju Milana Ivanovica nismo postigli odredjeni dogovor. Stav UNMIK-a je da Ivanovic mora biti uhapšen, a da se zatim brani pred pravosudnim organima Kosova, a nas stav da on svoju nevinost mora dokazati braneci se sa slobode", rekao je Covic.

Nije postignut ni dogovor o obuci, odnosno treningu kadeta Kosovske policijske sluzbe na ulicama severnog dela Mitrovice, ali je Covic zamolio gradjane tog dela grada da se uzdrze od incidenata, jer bi time otezali ionako nezavidan položaj.

Izjava Nebojse Covica:

Kosmetski Srbi treba sami da odlucuju

Sef drzavnog Koordinacionog centra za Kosovo i Metohiju Nebojsa Covic rekao je juce da se Beograd jasno opredelio za multietnicnost Kosmeta a da ce konacne odluke o kljucnim pitanjima doneti srpska nacionalna zajednica u Pokrajini - jer oni tamo zive.

Covic je podsetio da na prekjucerasnjem sastanku sa sefom UNMIK-a Mihaelom Stajnerom u Pristini nije postignut dogovor oko kljucnih pitanja koja muce kosmetske Srbe.

On je izrazio ocekivanje da ce uskoro biti postignut dogovor o kosovskoj policijskoj sluzbi, dodavsi da je na sastanku sa Stajnerom konstatovano da se o tome mora postici dogovor s lokalnom zajednicom na severu Kosova.

"Pred srpsku nacionalnu zajednicu ne mozemo izlaziti s praznom pricom", rekao je Covic, naglasivsi da, ipak, oni tamo zive i oni donose konacnu odluku.

Prema njegovom misljenju, sledeci put kada prognani i interno raseljeni Srbi odluce da se vrate svojim kucama na Kosmetu, niko nece imati argumente da ih u tome sprecava.

(Tanjug)

Stajner pozvao na strpljenje

Pristina, 24. septembra **(Tanjug)**

Medjunarodna zajednica mora obezbediti sve uslove da se u Pokrajini vrate raseljeni Srbi, ali to nije proces koji mozemo završiti preko noci, rekao je sef UNMIK-a Mihael Stajner prilikom danasnje posete opštini Novo Brdo.

On je najavio da ce naredne nedelje zasedati visoka radna grupa za povratak koja ce raspravljati o prioritetnim projektima, a to je povratak Srba u Novo Brdo, selo Novake kod Prizrena i u Osojansku dolinu.

Stajner je ponovio da u ovom trenutku ne postoje uslovi za masovan povratak jer se povratnicima, kako je istakao, osim sigurnosti, mora obezbediti i krov nad glavom i socijalna pomoc.

Sef UNMIK-a je apelovao na srpsku nacionalnu zajednicu sa Kosova i Metohije da participira na predstojecim lokalnim izborima.

Povodom novih humki u Orahovcu

SUMNJJE U IZVESTAJ UNMIK-a

Orahovac, 21. septembra

Izvestaj UNMIK-a i jugoslovenske ekipe koji su vrsili pretragu na delu lokacije pravoslavnog groblja u Orahovcu, gde su mestani nedavno, kako tvrde, pronasli nove humke i otkopavane grobnice, izazivaju podozrenje i sumnju kod mestana ove varosice da su tragovi uklonjeni.

Inace, da podsetimo, posle vesti u medijima da su na jednom delu pravoslavnog groblja mestani videli nove humke, ali i grobnice koje su bile otkopavane, ekipa UNMIK-a obavila je pretragu terena. Medjutim, kako tvrde mestani Orahovca, pretraga je izvršena bez njihovog znanja i prisustva. Tim povodom oglasila se i Rasko-prizrenska eparhija u cijem se saopštenju navodi da su "dva nemacka transportera sa vojnicima KFOR-a obezbedjivala teren, dok je na groblju radilo dvadesetak ljudi sa krampovima i lopatama". Prema svedocenju mestana, pretrazivao se deo groblja koje je potpuno poruseno i na kome je nekoliko starijih zena potvrdilo da postoje nove sveze humke.

Kako kaze Arsenije Grkovic, clan Crkvenog odbora u Orahovcu, krajem jula zene koje najbolje poznaju groblje uverile su se u postojanje novih grobnica, ali i grobova koji su bili otkopavani. Medjutim, ocito da to KFOR i UNMIK nisu hteli da prihvate, vec su bez icijeg znanja i saglasnosti obavili pretragu groblja.

Posle pretrage terena od strane UNMIK-a istu lokaciju su obisli i clanovi Koordinacionog centra za Kosovo i Metohiju, pri cemu je prof. dr Slavisa Dobricanin, ekspert sudske medicine, rekao da se slaze sa "izvestajem UNMIK-a", podvukavsi pri tom da "nema indicija o postojanju novih grobnica".

- Obavili smo pretragu dela lokacije za koju se smatra da postoje nove humke i nove grobnice. Kopali smo na dubini od jednog metra, ali nismo pronasli nista. Medjutim, UNMIK ce nastaviti pretragu i u razgovoru sa mestanima pouzdano ce se dobiti odgovor naredne nedelje - rekao je Slavisa Dobricanin.

B. Radomirovic

U Kosovskom Pomoravlju

SRBIMA AUTOBUS NA POKLON

Gnjilane, 23. septembra

Juce je, u selo Ranilug, kod Gnjilana, stigao novi autobus, a sredstva za kupovinu izdvojili su gradska vlada Venecije i Demokratska stranka Srbije. Vrednost autobusa procenjuje se na oko 100.000 nemackih maraka.

Ovakva pomoc prvi put stize u Kosovsko Pomoravlje od ulaska KFOR-a do danas.

Autobus je stacioniran u dvoristu zemljoradnicke zadruge "Zivko Vasic", u Ranilugu, a za nekoliko dana ocekuje se prevoz prvih putnika na relaciji Gnjilane - Beograd.

J. V.

Pravoslavno ucenje o kremiranju

OGANJ I DUSA

Tokom cele ljudske istorije kod mnogih naroda spaljivanje umrlih bilo je uobicajeno. U hindu religiji se to oduvek praktikovalo, kao i kod Japanaca. Tracani, Germani, neki stari Sloveni, Grci, cinili su isto, ali ne i Egipcani. Homer spominje oganj za mrtve, Solon ga zakonom odredjuje, kasnije se redje praktikuje, smatra se - zbog nedostatka drva... Kod Rimljana je bilo kako spaljivanja tako i sahranjivanja, mada se prvi nacin smatrao otmenijim. Mislilo se da se spaljivanjem pomaze mrtvima da im se dusa lakse odvoji od tela. Zivi su se bojali da se pokojnik ne bi povampirio i povratio, spaljivanje im je garantovalo da se to nece desiti.

Jevreji su oduvek zabranjivali kremaciju, ko sahranu u zemlju nije imao smatrao se prokletim. Prva sahrana o kojoj govori Stari zavet je sahrana Sare, zene Avramove. Ognjem se mogao spaliti samo najtezi skrnavitelj moralnog zakona. Za nastradale u pozaru, ili spaljene u stradanju, kao u Ausvicu, Jevreji se mole, za svojevolsno kremirane nema obreda ni molitve, ni mesta na groblju...

Potkopavanje crkve

Islam strogo zabranjuje kremiranje i ne poznaje izuzetke.

U Vizantiji se sahranjivalo u zemlju, sahrane su bile svecane od vremena Konstantina Velikog a grobari (fosores) uzivali su ugled. Sahrana je obavljana tri dana posle smrti, i ranije u vreme velikih vrucina ili epidemija. Tertulijan je smatrao da je spaljivanje umrlih necovecno. Oci crkve su se ovom temom malo i uzgredno bavili. Karlo Veliki je uveo 784. godine strogu zabranu. Katolicki koncil u Albi 1244. spaljivanje dopusta samo za jeretike. Francuska revolucija kremaciju 1797. naredjuje, dok je u drugim zemljama Evrope to i dalje zabranjeno.

Slobodni zidari, kao i kasnije marksisti, bili su veliki zagovornici i kremacije, izmedju ostalog i zbog toga sto su mislili da se time potkopava crkva... Nova praksa se prvenstveno rasirila u Engleskoj i Italiji. Tehnologija je usavravana tako da je prva "solidna" krematorijska pec uvedena u Milanu 1876. Godine 1905. u Evropi je bilo vec devedesetak krematorijuma, u Americi tridesetak. Zagovornici su tvrdili da je to dobro iz zdravstvenih i higijenskih razloga i radi zastite podzemnih voda.

Pravoslavno ucenje, kao i katolicko, kremiranje ne smatra protivnim dogmi vec suprotno hriscanskim obicajima. Coveku je receno da je zemlja i da ce u zemlju otici (ikos opela i pomena). Hristos je posle skidanja sa krsta polozen u zemlju. Kremiranje se ne kosi sa ucenjem o vaskrsenju mrtvih. Telo iz kojeg je izašla dusa raspada se u grobu, sto je zapravo sporo sagorevanje. Crkva zeli da sacuva sahranjivanje kao praksu koju upraznjavaju Hristovi sledbenici od vremena nastanka vere. Najnoviji, ovogodisnji vaticanski liturgijski direktorij kaze da se i kremiranjem postuje dostojanstvo pokojnika.

Dusanov zakonik

Veselin Cajkanovic smatra da kod starih Srba nije bilo spaljivanja mrtvih. Izgleda da su se ognju predavali oni za koje se mislilo da su se posle sahrane "povampirili". To se pominje u Dusanovom zakoniku sa naredbom da se kazni selo gde se tako nesto desi, a sveštenik koji u tome ucestvuje da se "raspopi".

Pod uticajem Evrope pitanje kremacije se kod nas postavlja pocetkom proslog veka tako da je Sveti sinod SPC to razmotrio bar u tri maha - 1928. potom 1953. i 1963. donoseci gotovo istovetnu odluku. Ako se kremacija ne obavlja po zelji pokojnika vec njegove rodbine, dopusta se sve (opelo, pomeni). Ako je, pak, po njegovoj volji, sve to mu se uskracuje. Ova formula vazi do danas. Pre opela sveštenik trazi pismenu potvrdu od rodbine da pokojnik sam nije zeleo spaljivanje.

Jovan Jovanovic Zmaj je bio zastupnik ideje kremacije. U Beogradu je "Udruzenje krematista Oganj" 1904. osnovao dr Vojislav Kujundzic (umro 1946), obisavsi pre toga sve vece gradove po Evropi da bi se obavestio o njihovoj praksi. Ovo udruzenje gradjana danas ima blizu dvadeset hiljada clanova.

Kremacija se u Jugoslaviji obavlja samo u Beogradu, blizu dve hiljade godisnje. Krematorijum je pre desetak godina prebacen sa Novog groblja na groblje Lesce. Poslednjih godina njihov broj nije u porastu, vec u laganom padu. Nekada ih je bilo vise zbog nedostatka grobnih mesta, ali u medjuvremenu je otvoreno nekoliko novih grobalja u okolini Beograda.

Zivica TUCIC

Samuel Huntington:

POTENCIJAL ZA JEDAN PRAVI SUKOB POSTOJI (2)

Cajt: Vi ste osobno pisali o islamskom neprijateljstvu prema specificnim zapadnim idejama - individualizmu, liberalizmu, konstitucionalizmu, ljudskim pravima, jednakosti grupa i spolova, demokraciji.

Huntington: Moramo razlikovati razlicita nastojanja i grupacije. Naravno, ima Muslimana koji dijele sve ove zapadne vrijednosti. Samo izgleda da su takvi posvuda u manjini, sa malo uticaja i moci. Vecina rezima u islamskom svijetu su diktature.

Cajt: Radi li se, dakle, o koliziji formi vladanja?

Hantington: Pitanje glasi - zasto nema demokracije u Arabiji. Mozda je uzrok tomu kulturoloske prirode. Ali, posmatrajmo ukupni islam. Turska je jedna vrsta demokracije. Banglades ima demokratsku vladu. Pakistan ju je ponekad imao. Ja ne vjerujem da je islam kao takav nedemokratski.

Cajt: Dakle, samo arapski islam?

Hantington: Tocno je da tamo nema demokracije, s izuzetkom Libanona. Ali, Libanon je bio vise hriscanski nego muslimanski, a kada su se odnosi vecine i manjine obrnuli izbio je gradjanski rat. Pa, ipak, medju 40 islamskih zemalja vladaju ogromne razlike.

Cajt: Vi ste pisali i o "islamsko-konfucijanskim vezama", glede dotoka oruzja iz Kine i Sjeverne Koreje na Bliski istok.

Radi li se o kulturnim srodnostima ili o realnoj politici?

Hantington: Osnove su u zajednickim interesima. Kulture su veoma razlicite.

Cajt: Dakle, interesi imaju vecu tezinu od kulture.

Hantington: Interesi se odnose na jednog zajednickog protivnika, SAD. Mozda, takodjer, i na zapad, ukupno uzevsi. Politika sile ne nestaje. Ona se, svakako, pojacava putem kulture i religije, iako one ne mogu sve objasniti. Pogledajte samo alijansu izmedju Turske i Izraela.

Cajt: Ima jos i drugih primjera, koje protivurjece Vasoj tezi o sukobu kultura. Vi opisujete Rusiju kao centar "istocnog hriscanstva". S tim u svezi, ne okrece li se ova "istocna" kultura sada odlucujuce prema zapadu?

Hantington: Od vremena Petra Velikog je Rusija takvo sto cinila povremeno. Pozapadnjenje i modernizacija su stari motiv u ruskoj povijesti. Ali, takodjer, i suprotno tomu - "slavenski motiv", po cemu Rusija ima drugaciju sudbinu od zapada i ne smije se ujediniti s njim. Ova se ideja-vodilja, uostalom, nalazi i u boljsevizmu, pod crvenim sloganom - "Mi smo drugaciji i bolji, mi smo buducnost, i mi cemo pokopati zapad".

Cajt: A putinizam?

Hantington: On se razlikuje od jecinizma, koji se identificirao ideologijski i kulturoloski sa zapadom. Putin je samo jedan pragmaticar. Ako mu to odgovara, kooperira sa SAD, s zapadom. Istovremeno voli da cini tocno suprotno od toga - kao sada, kada on slijedi jednu politiku u Iranu, u Iraku i u Sjevernoj Koreji, koja je usmjerena protivu americke politike.

Cajt: Konflikt unutar kultura je ponekad ostriji nego izmedju kultura. Irak je napao Iran i Kuvajt. S druge strane, Turska se gura u hriscansku Evropsku uniju.

Hantington: Izvjesno je da postoje ozbiljni konflikti u samom islamu, kao sto sam to i naglasio u mojoj knjizi. Apropos Turske - ona pokusava vec 20 godina da pristupi EU, ali uvijek ostaje na repu reda u kojem se ceka. Poljska, Ceska, Estonija, Litva se pomicu naprijed, ali Turska ne, jer EU ne vjeruje da ona pripada u ovaj klub, i to, doduse, iz kulturoloskih razloga.

Cajt: Sta imaju to sve tzv. stan zemlje - Uzbekistan, Kazahstan itd - zajednicko s Egiptom, Alzirom ili Irakom?

Hantington: Sve su to muslimanske zemlje i sve imaju fundamentalisticke pokrete. I ekstremno autoritarne rezime. Najinteresantnije je u bivsem sovjetskom bloku to sto su demokratizacija i privredne reforme proticale precizno duz kulturoloskih granica. Sve zemlje koje su nekd pripadale zapadu, dakle zemlje Centralne Evrope, biljeze velike napretke. Pravoslavne kulture kao Bugarska, Bjelorusija i Ukrajina kaskaju za njima, a muslimanska Albanija ili pomenute "stan zemlje" - zemlje Centralne Azije su ostale posve iza.

Cajt: Pati li islam u svom razvoju od jedne "kulture zaostalosti"?

Hantington: Samo u politicko-privrednom, ne i u kulturoloskom smislu. Principijelno gledano, medju 25 zemalja ranijeg sovjetskog bloka stoji demokratski i privredni razvoj u korelaciji s civilizacijskim razlikama. Zasto Poljskoj ide bolje nego Ukrajini, ako se zna da je Ukrajina nekad bila najsnazniji industrijski centar Sovjetskog Saveza?

Cajt: Po tomu bila bi kultura isto sto i sudbina.

Hantington: Nista nije samo po sebi sudbina. Ali kultura je, historijski gledano, mocna snaga i ona je to jos i danas.

Cajt: Ne postoje li, takodjer, civilizacijske raskidne linije unutar zapada, unatoc zajednickoj kulturi? Konflikti izmedju Evrope i Amerike se umnazaju - od Kjoto protokola do Medjunarodnog kaznenog suda. Pored toga, skoro niti jedan Evropljan ne zeli u rat protivu Sadama.

Hantington: Pri tomu moramo razlikovati kulturu i strukturu, dakle strukturu globalne moci. U hladnom ratu su bile dvije super sile, a sada postoji samo jedna plus pola tuceta regionalnih sila. Izmedju njih i super sile nastaje prirodni konfliktni potencijal. Zasto? Jer Amerika posvuda u svijetu ima interese. Zbog toga se i mijesa svuda da bi utjecala na stvari. Na drugoj strani pokusavaju regionalne sile - Evropska unija, Rusija, Kina, Indija, Iran, Brazil - upravljati stvarima u svom okruzenju. To proizvodi napetosti.

Cajt: Dakle, struktura tezi vise od kulture?

Hantington: Ne, zapravo. SAD i EU dijele zajednicku zapadnu kulturu, posljedizno tomu djeluje logika kulture protivu logike sile. Uzmimo primjerice 11. septembar, gdje je ova kulturna povezanost izazvala ogromni suosjecaj i identifikaciju s Amerikom. Evropljani su se vidjeli pripadnicima zajednicke zapadne kulture. Ali, sada se probija ponovo logika moci, zajedno sa starim razlikama. Evropljani ne zele biti uvuceni u rat protivu Iraka, a i kritika rata protivu terora postaje sve glasnijom. K tomu dolaze na vidjelo i ekonomska i ekoloska sporna pitanja. Konflikt moci ima, takodjer, i jedan drugi aspekt. Drugorazredne sile, koje ne zele biti pod dominacijom glavnih regionalnih sila u regionu, naslanjaju se kao prirodni partner na SAD...

Cajt: Tako kao sto to cini Engleska...

Hantington: ... Koja SAD-u takodjer i kulturoloski stoji najblize. Poljska, Ukrajina i Uzbekistan bivaju prijateljski raspoloženi prema Americi, jer ne zele ponovo dospjeti pod ruski mac.

Cajt: To znaci da klasicna politika ravnoteze ima odlucujucu ulogu.

Hantington: Ne, oboje se racuna, i kultura i struktura. Najopasnije razlomne linije su tamo gdje se presjecaju razlike u moci i u kulturi. Amerika i Evropska unija nece nikada voditi rat jedna protivu druge. Indija i Pakistan mogu to vrlo lako

uciniti, točno kao i Izrael i Arapi. I Kina i Amerika.

Cajt: Jedan drugi vas citat glasi: "the rest against the Njest" ("ostatak protiv zapada"). Ali, ako se ozbiljno uzmu u obzir rastuce transatlantske napetosti, moglo bi iz toga nastati "the rest of the Njest against the U.S." ("ostatak zapada protiv SAD")?

Hantington: Ne, jer zajednicka kultura moderira konflikt moci. To se ne odnosi i na slucaj Kina/SAD, gdje kulturuloska razlika pojacava interesni konflikt.

Cajt: Dakle, izostat ce akti nasilja u slucaju Medjunarodnog krivicnog suda?

Hantington: Sigurno ne, iako se ovdje oformio konflikt moci. Amerika se nece dati vezati na lance, jer mi posvuda po svijetu imamo stacionirane vojnike i oni se nece izloziti opasnosti od krivicnog gonjenja.

Cajt: Mi smo znali, kako se moralo ophoditi u proslosti sa velikim ideologijskim i politickim konfliktima oko raspodjele moci. Zapad je nacisticku Njemacku porazio, a Sovjetski Savez diplomatski ogradio i vojno zaplasio. Ali, kako se boriti u ratu kultura? I protivu koga?

Hantington: To ovisi od scenarija. Al-Kaida je nesto posve novo. Bus govori o ratu protivu terorizma. Politicki gledano je to koristan pojam, jer je cijeli svijet protivu terorizma. Analiticki je, pak, on problematican, jer se razliciti ratovi podvode pod ovaj izraz. Rusi, Kinezi, Indusi, Izraelci - svi svoje neprijatelje zovu teroristima. U sustini su to teritorijalni konflikti. Rat al-Kaide protivu SAD i zapadne civilizacije je jedna druga vrsta, jer se ovdje ne radi o ratu za teritorije...

Cajt: ... Nego se radi o ratu civilizacija?

Hantington: Naravno da je on to.

Cajt: Kako se vodi jedan takav rat?

Hantington: Prije svega se mora sasjeci podrška koju jedna grupa, kao sto je Al-Kaida, prima od drugih clanova njene civilizacije. Ako bi se ove, grupe ili drzave, povezale s jednom stranom u sukobu, prijete eskalacija. Kao u Srbiji, gdje je Beograd podrzavao Srbe u Bosni i na Kosovu. Shodno tomu, Al-Kaida mora biti izolirana u islamskom svijetu. To je tako tesko jer Al-Kaida operira u 50, 60 zemalja. Dakle, moraju se sve ove zemlje privuci na svoju stranu. Busova vlada ima, medjutim, jedan problem nakon 11. septembra - kako dobiti za sebe sve one regionalne sile, koje nisu bile bas najbolji prijatelji SAD, dakle Rusiju, Kinu, a da se ne govori o Iranu?

Cajt: Hoce li Al-Kaida ponovo napasti?

Hantington: Pokusat ce u svakom slucaju.

DANAS, subota-nedelja, 14-15. sept. 2002.

Pripremio: mr Mile Lasic

"Povratak" u korist SNV Severnog Kosova

POLITICKE PODELE PROSLOST

Pristina, 16. septembra (**Tanjug**)

Sef poslanickog kluba koalicije "Povratak" u Skupstini Kosova Rada Trajkovic danas je najavila da ce predloziti da se ta koalicija odrekne svoje liste kandidata za odbornike u severnoj Kosovskoj Mitrovici u korist liste Srpskog nacionalnog veca severnog Kosova koje predvodi Milan Ivanovic.

Vreme kada su politicki lideri Srba sa Kosova bili razjedinjeni sada je proslost, rekla je Trajkoviceva Tanjugu i dodala da je prvi pozitivan pomak bio kada se predsednik Srpskog nacionalnog veca Kosova i Metohije vladika rasko-prizrenski Artemije solidarisao sa Ivanovicem i najostrije osudio pokusaj njegovog hapsenja.

Ona je rekla da je "sada pred lokalne izbore vreme i za drugi korak ka totalnom politickom ujedinjenju".

"Ako izadjemo sa jedinstvenom listom pokazacemo vise stvari, a prva i osnovna je da podrzavamo borbu za istinu, za koju se Ivanovic zalaze", zakljucila je Trajkoviceva.

Potpredsednik Srpskog nacionalnog veca severnog Kosova i clan Demokratske stranke Srbije Vuko Antonijevic se slozio da je politicka podela medju kosovskim Srbima proslost i da je vise ne sme biti.

U noci izmedju nedelje i ponedeljka

BOMBOM NA SRPSKU KUCU

Kosovska Mitrovica, 16. septembra

Dva sata iza ponoci, ispred porodice kuce Ranka Mihajlovica, u Ulici kolasinskoj broj 108, na delu puta koji iz srpskog dela Kosovske Mitrovice vodi ka selu Suvi Do, nastanjenom iskljucivo albanskim zivljem, bacena je bomba. Samo pukim slucajem nije doslo do zrtava, jer su Ranko i njegov sin Zarko, zbog nestanka elektricne struje, koje vec nekoliko dana nema u ovom delu grada, noc proveli kod rodjaka u sasvim drugom delu. Jutros oko devet sati zatekli su polupana stakla na prodavnici koja se nalazi u prizemlju kuce, a slomljena su stakla i na prvom spratu, dok je ostecena i fasada. Komandir severne policijske stanice Dankan Pateli potvrdio je sinocnji dogadjaj, ali je kazao da se detalji, zbog istrage koja je u toku, ne saopstavaju.

Mestani ovog dela grada, u kome na samom putu ka selu Suvi Do ima desetak srpskih kuca, kazu da su ovde svakodnevne provokacije i da Albanci iz Suvog Dola, prolazeci putem bacaju kamenice na srpske kuce, a pre dva dana zapaljena je i kuca Stanica. Kako kazu, ovi ljudi su prepusteni sami sebi, nemaju zastitu ni od KFORa ni od UN policije, a ni od Srbije, u ovom delu grada. Oni kazu da se u celoj severnoj Kosovskoj Mitrovici ne oseca nikakav uticaj Beograda.

Na licu mesta juce smo zatekli vidljive tragove eksplodirane bombe, a svuda unaokolo bili su rasuti geleri.

Samo na stotinak metara od kuce Mihajlovica je punkt KFORa, ali niko nije reagovao. Ovu provokaciju gradjani dozivljavaju kao atak na preostale Srbe i pretnju da bi se iselili.

Juce u blizini Preseva**KAMENOVAN VOZ**

Bujanovac, 16. septembra

Na delu pruge izmedju sela Rajince i Crnotince, u presevskoj opštini u kojoj zive pripadnici albanske nacionalnosti, juce nesto posle 14 casova za sada nepoznata lica kamenovala su ekspresni voz broj 410, koji je saobracao od Bitolja prema Ljubljani.

Tom prilikom polupano je prozorsko staklo na jednom vagonu, srecom bez posledica po putnike, saopstio je vladin presentar u Bujanovcu. O ovom incidentu dezinu sluzbu OUP-a u Presevu obavestio je Borivoje Nikolic, otpravnik vozova zeleznicke stanice u Bujanovcu.

Policajska patrola je izasavsi na lice mesta pronasla gomilu kamenja pored pruge i zatekla grupu dece koja su u neposrednoj blizini cuvala stoku. Decaci su, medjutim, policiji izjavili da nisu bili prisutni u vreme prolaska voza.

Istraga o ovom incidentu je u toku, kaze se u saopstenju.

Z. M.**Zasto je Kosovska Mitrovica danas podeljen grad****SUDBINSKI MOST NA RECI IBAR (2).**

Na primer, u samoj gradskoj zoni Pristine i pored jakog medjunarodnog prisustva zivi samo 110 Srba (iskljucujuci stotinak prevodilaca koji su dosli iz centralne Srbije) od predratnih 20.700. U Prizrenu od predratnih 8.300 Srba ostalo je samo 65 starijih lica; u Djakovici su jedini preostali Srbi sest starica koje zive uz staru crkvu dok u Peci, u gradu, sa predratnih 9.100 Srba vise niko nije preostao i samo 25 monahinja jos opstaje pod jakom zastitom Kfora u manastiru Pecka patrijarsija. U stvari, u svim kosovsko-metohijskim gradovima broj medjunarodnih predstavnika nadmasuje broj Srba koji su preostali, sto se tesko moze nazvati pravom zamenom za nepostojecu multietnicnost. Pristinski Srbi zive u malom getu poznatom pod imenom "zgrada JU programa" kao i oko crkve Sv. Nikole.

Dok dvadesetak srpske dece svakodnevno vojnim vozilima putuje na nastavu u Laplje Selo izvan Pristine, sve pristinske skole su rezervisane samo za one koji govore albanskim jezikom. Na Pristinskom univerzitetu nema nijednog srpskog profesora ili studenta dok je Univerzitetska bolnica u Pristini slobodna i otvorena prakticno samo za vecinsko stanovnistvo - Albance. Ni u Pristini, ni u jednom kosovskom gradu, osim severne Mitrovice, srpski lekari ne mogu normalno da rade u bolnickim centrima pa su Srbi bili prisiljeni da formiraju mrezu seoskih klinika koje pomazu beogradska vlada i Unmik. Sada se Srbi koji zive u ovakvoj situaciji optuzuju zbog paralelnih institucija i nespremnosti da ucestvuju u svim "blagodetima" posleratne slobode.

Da li je na osnovu svega recenog Pristina bolji i pohvalniji model za multietnicko Kosovo od severne Mitrovice? Naprotiv, Pristina, Prizren, Pec, Urosevac, Djakovica i drugi manji kosovski gradovi su primer kako bi severna Mitrovica i citav sever Kosova i Metohije izgledali ukoliko bi se sproveda toliko forsirana "reintegracija" i "ujedinjenje" i to na osnovu programa albanskih politickih partija i njihovih jurisnika. Prema tome, tesko je razumeti zasto medjunarodna zajednica cesto prihvata jedan u osnovi pogresan pogled koji je zasnovan na izvestajima koji se temelje na neproverenim informacijama i predrasudama, a najcesse na otvorenoj propagandi.

Trenutno kosovski Albanci ne dozvoljavaju Srbima njihovo pravo da imaju univerzitet u severnoj Mitrovici gde bi Srbi i drugi studenti koji se sluze srpskim jezikom mogli da poadjaju nastavu na svom maternjem jeziku i gde bi srpski profesori slobodno predavali kao sto to cine njihove kolege sirom Jugoslavije. U vreme autonomije Kosova sedamdesetih i osamdesetih godina beogradska vlada je upravo ovo pravo dala kosovskim Albancima koji su dobili Pristinski univerzitet. Ova ustanova je nazalost ubrzo postala rasadnik separatistickih ideja zahvaljujuci prvenstveno albanskim profesorima iz Tirane koji su sirili ideje Envera Hodze i maoizma, podsticuci nadu u stvaranje velike Albanije. Srbi su vrlo brzo razumeli da Pristinski univerzitet stvara nove politicke i kulturne realnosti na Kosovu i Metohiji i da je u njemu sve manje mesta za Srbe i ostale studente kojima je srpski maternji jezik.

Negirajuci Srbima njihovo neotudjivo pravo na univerzitet i skolske programe koji ce biti u skladu sa nastavnim planovima Srbije, kao i makar jedan regionalni bolnicki centar u severnoj Mitrovici kosovski Albanci i medjunarodni krugovi cine ozbiljnu nepravdu prema Srbima. Insistirajuci na multietnicnosti mitrovackog univerziteta i bolnice dok se istovremeno tolerise postojanje gotovo etnicki cistih albanskih bolnica i Pristinskog univerziteta, Albanci u sustini zele da sprece Srbe da zadrze makar jedan regionalni centar u kome ce uzivati osnovne slobode i prava. U stvari, pod maskom "multietnicnosti" mogu se приметiti namere da se unisti poslednja urbana sredina na Kosovu i Metohiji u kojoj srpski studenti, inzenjeri, profesori i drugi perspektivni mladi ljudi mogu da zive i rade slobodno se koristeći svojim maternjim jezikom.

U svim drugim delovima Kosova i Metohije urbane zone su zatvorene za Srbe i mladi intelektualci mogu samo da rade za Kfor ili Unmik ili pak da se posvete obradi zemlje.

Takozvane "paralelne institucije" u severnoj Mitrovici i drugim srpskim enklavama nisu "paralelne" vec jedine postojece institucije koje pruzaju srpskom stanovnistvu osnovne usluge bez diskriminacije i represije za razliku od institucija u podrucjima u kojima preovladjuju Albanci i u kojima su preostale manje srpske enklave prinudjene da zive samo zahvaljujuci medjunarodnoj humanitarnoj pomoci. Ucesce nealbanaca u novim kosovskim (citaj albanskim) institucijama je samo simbolicko, jer se tesko moze naci Srbini koji bi slobodno isao u pristinsku, prizrensku ili pecku bolnicu ili sud da bi dobio potrebne usluge kada cak i srpski parlamentarci u zgradu Skupstine putuju u oklopnim vozilima. Nema tih srpskih roditelja koji bi svoga sina ili kcerku poslali na Pristinski univerzitet i tako rizikovali zivot svog deteta u sredini

koja je zasnovana na otvorenoj etnčkoj diskriminaciji.

Ovo je sve poznato medjunarodnim predstavnicima na Kosovu i Metohiji ali se istina izgleda namerno skriva od mnogih ljudi na zapadu koji se informisu na osnovu laznih i nepotpunih izvestaja kojima se nastoje sakriti promasaji kosovske administracije. Vrlo malo medjunarodnih predstavnika koji posecuju Kosovo i Metohiju prvi put shvataju da je kosovsko drustvo etnicki podeljeno na privilegovano, slobodno stanovnistvo i one koji to nisu. Jedva da iko od ovih stranih posetilaca na prvi pogled razume da su nasmejana lica dece i omladine na ulicama Pristine, Peci, Djakovice i Prizrena gotovo u 99,99 odsto slucajeva albanska, jer prisustvo Srba, koji se uz to jos sluze svojim jezikom na javnim mestima, u kosovskim gradovima vest je koja se sa nevericom prepricava.

Takodje, mnogi evropski i americki donatori ne znaju da su institucije koje obilato pomazu vecinom nepristupacne manjinskom stanovnistvu, posebno Srbima. Cesto je dovoljno naci dvoje Srba koji bi samo potpisali svoja imena na nekom formularu da se ta institucija nazove u potpunosti multietnickom i slobodnom za sve bez obzira na etnicku ili versku pripadnost. Upravo na ovaj nacin mnoge kosovske institucije su primile velike fondove sa Zapada iako ni po cem u nisu multietnicke i do dan-danas ostaju zatvorene za Srbe.

Prema tome, apeli za "ujedinjenje" i "integraciju" Kosovske Mitrovice dok god traje proces dominacije vecinskog stanovnistva nad Srbima i drugim malobrojnijim nealbanskim zajednicama sasvim su pogresni i nepravedni i nikada nece naici na podrsku Srba ni na severu ni u ostalim delovima Pokrajine. Srbi na Kosovu i Metohiji imaju svoje neotudjivo pravo da zadrze veze sa drzavom kojom po Rezoluciji SB UN 1244 pripadaju i odlucno se odupru nasilnoj integraciji u kosovske institucije sve dok one negiraju njihova osnovna ljudska prava i dostojanstvo. Oni takodje imaju fundamentalno pravo da sacuvaju svoj identitet: kulturu, jezik i veru u jednom drustvu u kome se progresivno unistava i iskorenjuje sve sto nije albansko.

Kada Srbi jednog dana budu slobodni i bez ikakvih problema mogli da dobiju svoje osnovne administrativne, zdravstvene i obrazovne usluge u Pristini, Prizrenu i Peci tada nece biti razloga da Mitrovica ostane podeljena. Situacija u Kosovskoj Mitrovici zato se ne moze stoga razumeti niti razresiti van sireg kosovskog konteksta jer je ona pre simptom i posledica opstih kosovskih problema nego njihov uzrok.

Zapravo, bitka za Mitrovicu ne bje se na mostu preko reke Ibra vec u onim delovima Kosova i Metohije koji su etnicki ocisceni od nealbanskog stanovnistva u medjunarodnom prisustvu.

Protosindjel o. Sava Janjic

Autor je svetenik u manastiru

Visoki Decani i portparol Eparhije rasko-prizrenske
